

D'UN POBLE

proximitat a d'altres comarques, amb la dinàmica de les comarques que han estat integrades. S'ha parlat de Les Guilleries com a comarca (només cal veure diverses publicacions al llarg del temps), com a comarca secundària, subcomarca i un seguit de diferents denominacions.

La gent que vivim a Les Guilleries formem una comunitat emmarcada en un territori que ens ha donat un tarannà i una manera de ser. Ens hem hagut d'espavilar sempre de la poca atenció que hem rebut dels organismes competents i mai no ens han solventat els greus problemes que ens afectaven i ens afecten. Per tant, caldria que ens féssim escoltar allà on fos per a cridar l'atenció sobre la nostra identitat i les nostres problemàtiques i passéssim una mica pel damunt d'aquestes delimitacions comarcals que ens han ofegat sempre com a un racó de món.

Es per això que des d'aquí voldria suggerir als hilariencs que féssim conscients d'aquest esperit de comunitat que formem i que el féssim valer per arribar a aconseguir totes aquelles coses que des de fa tant de temps estem esperant i que mai no veiem. Si mai no ho fem i no ens espavilem sempre serem aquell indret que des dels altres pobles ens diuen: "... a Sant Hilari, si, allà a la quinta punyeta".

Encara que s'han fet algunes troballes que poden relacionar el poblament d'aquestes contrades amb èpoques prehistòriques, hem de fer cas de fets i aconteixements més apropiats a la nostra història en parlar de l'ocupació humana d'aquest espai geogràfic que en diem Guilleries (es parla de destrals trobades al Pedró).

Se sap que el poble ibèric dels ausetans s'havia instal·lat en aquestes muntanyes, abans anomenades d'Ausona, però no en tenim la seva exacta localització.

Dels romans en tenim testimoni, l'ara votiva trobada prop de l'actual Santuari del Coll i que es conserva en el Museu Episcopal de Vic.

Serà el segle Xè quan tindrem una àmplia documentació sobre la parròquia de Sant Hilari; el primer i més antic document el trobem datat del 922. Aquest nom és d'influència francesa, ja que ve del bisbe i escriptor Sant Hilari de Poitiers, mort l'any 367 i més tard s'hi afegirà el topònim Sacalm que vol dir de la calma, de la planura.

La zona de Les Guilleries podem dir que formava un sol terme al voltant del Castell de Solterra (avui cim de Sant Miquel de les Formigues), punt més alt d'aquestes terres. La història del castell, avui inexistent, és la dels senyors feudals i aquesta la dels dominis de Sant Hilari. Aquest centre històric serà més tard desplaçat, als segles XIII-XIV, pel 'Castell DE Mascarbó' o 'Domus de la Rovira', casa fortificada en un lloc alt del Pla de les Arenes, de la que encara en queden restes.

Les famílies que senyorejaven el terme de Sant Hilari en els primers segles, depenien dels comtes de Barcelona. Més tard, Berenguer de Paba i el seu fill Guillem de Salitja en compraren els drets. En (passa a la plana següent)